

Asia: VM019:00/2021, VN/2033/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnan valmistelun rahoituksesta vuosina 2021 ja 2022

Lausunnonantaja

Lausunnonantaja on:

Jokin muu, mikä? [Kuntaliitto]

Huomiot valmistelun rahoituksen määräytymisperusteisiin

a) Hyvinvointialueiden valmistelun rahoituksen määräytymisperusteet

Kuntaliitto pitää avustuksen kokonaismäärää täysin riittämättömänä kattamaan kustannukset, jotka syntyvät väliaikaisten valmistelutoimielimien tehtävistä ja hyvinvointialueen toiminnan käynnistämiseen valmistautumisesta.

Kuntaliitto esittää hyvinvointialueiden rahoituksen osalta harkittavaksi järjestäjätahojen määrään perustuvan osan painottamista asukasmäärän ja perusosan kustannuksella. Perusteluna painotuksen muutosesitykselle on se, että rahoituksen tulisi vastata paremmin tehtävien siirron valmistelusta aiheutuvaa työmäärää ja kustannuksia. Rahoituksen tulisi kohdentua enemmän niille alueille, joissa ei ole vielä tehty sote-palveluiden järjestämisvastuun keskittämistä. Tämä edellyttää kuitenkin samalla avustuksen kokonaissumman merkittävää korottamista vastaamaan valmistelun todellisia kustannuksia.

b) HUS-yhtymän valmistelun rahoituksen määräytymisperusteet

Kuntaliitto pitää HUS-yhtymän toiminnan valmisteluun myönnettävää rahoitusta riittämättömänä.

Muut huomiot asetusluonnokseen tai perustelumuiistioon

Muut huomiot

Väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävänä on esityksen mukaan ”(selvittää) yhteistyössä niiden viranomaisten kanssa, joista tehtäviä ja niitä hoitavaa henkilöstöä siirtyy hyvinvointialueelle”. Kuntaliitto huomauttaa, että toimielimelle tehtäväksi määritellyt selvitys- ym. tehtävät ovat luonteeltaan sellaisia, että ne tehdään suurelta osin kuntien viranhaltijoiden toimesta. Kuntaliiton huhtikuussa 2021 tekemän Kuntapulssi-kyselyn mukaan merkittävä osa tehtävien siirron valmistelun kustannuksista kertyy kunnille. Tehtävien siirrosta kunnille aiheutuvien kertaluonteisten muutuskulujen arvioitiin nousevan 280-570 miljoonaan euroon.

Velvoite valmistella hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan käynnistämistä, sekä tehtävien siirtoa ovat kunnille uusia lakisääteisiä tehtäviä. Kuntaliitto edellyttää kunnille aiheutuvien kustannusten täysimääräistä korvausta ja kustannusten arviointia yhdessä kuntien ja Kuntaliiton kanssa. Päätökset kunnille aiheutuvien kustannusten korvaamisesta tulisi tehdä mahdollisimman pian vuoden 2021 aikana (lisätalousarviossa ja budjettiriihessä) ennen tehtävien siirtoihin liittyvän valmistelun käynnistämistä. Väliaikaiselle toimielimelle myönnettävän rahoituksen tulisi tasoltaan ja käyttökohteiltaan mahdollistaa kunnille valmisteluun osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisen hyvinvointialueen ja kunnan sopimalla tavalla. Alimitoitettu rahoitus hidastaa valmistelua ja voi uhata käynnistymisvaiheessa välttämättömien ja kriittisten toimintojen jatkuvuuden.

Kun hyvinvointialueen valmistelu nojaa suurelta osin kuntien henkilöstö- ja osaamisresursseihin, se vaikuttaa sote-, pela- ja tukipalvelujen saatavuuteen kunnissa. Myöskään tätä ei ole otettu huomioon asetuksen vaikutusten arvioinnissa.

Kuntaliitto pitää kannatettavana avustuksen myöntämistä yleisavustuksena hakemuksetta ilman omarahoitusosuutta. Avustuksen käytön raportointivelvollisuuden ei tulisi yksityiskohtaisuudellaan kohtuuttomasti lisätä valmistelutoimielimen hallinnollista taakkaa.

Jotta toimintaa pystytään rahoittamaan heti avustuksella, ainakin osa avustuksen maksatuksesta tulisi tapahtua viivytyksettä väliaikaisten toimielimien aloittaessa eikä vain vuoden lopussa.

Mehtonen Mikko
Suomen Kuntaliitto ry - Elinvoima- ja talous, Sosiaali- ja terveys